

Marking notes
Remarques pour la notation
Notas para la corrección

May / Mai / Mayo 2017

**Modern Greek / Grec Moderne /
Griego Moderno A:
language and literature /
langue et littérature /
lengua y literatura**

Standard level
Niveau moyen
Nivel medio

Paper / Épreuve / Prueba 1

These marking notes are **confidential** and for the exclusive use of examiners in this examination session.

They are the property of the International Baccalaureate and must **not** be reproduced or distributed to any other person without the authorization of the IB Global Centre, Cardiff.

Ces remarques pour la notation sont **confidentielles**. Leur usage est réservé exclusivement aux examinateurs participant à cette session.

Ces remarques sont la propriété du Baccalauréat International. Toute reproduction ou distribution à de tierces personnes sans l'autorisation préalable du centre mondial de l'IB à Cardiff est **interdite**.

Estas notas para la corrección son **confidenciales** y para el uso exclusivo de los examinadores en esta convocatoria de exámenes.

Son propiedad del Bachillerato Internacional y **no deben** reproducirse ni distribuirse a ninguna otra persona sin la autorización del centro global del IB en Cardiff.

The following are the annotations available to use when marking responses.

Annotation	Explanation	Associated shortcut
	Caret – indicates omission.	Alt+1
	Incorrect point – indicates factual inaccuracies or misinterpretations.	Alt+2
	Ellipse that can be expanded.	Alt+3
	Horizontal wavy line that can be expanded – indicates language errors / incoherence.	Alt+4
	Highlight tool that can be expanded.	Alt+5
	On page comment – justifies application of assessment criteria.	Alt+6
	Unclear content or language.	Alt+7
	SEEN - every scanned page must be annotated or marked as SEEN.	Alt+8
	Good Response/Good Point.	Alt+9
	Vertical wavy line that can be expanded – indicates irrelevance / going off the point.	Alt+0

You **must** make sure you have looked at all pages. Please put the **SEEN** annotation on any blank page, to indicate that you have seen it.

When using the *On Page Comments* annotation, please keep the following in mind:

- Avoid covering the candidate’s own writing. This can be done by writing your comments in the margins then running the arrow attached to the ‘on-page comment’ annotation to the appropriate place.
- Provide all comments in the target language.
- You may provide summative comments at the end of the script, but please do NOT record numerical marks on the scripts.

General marking instructions

These notes to examiners are intended only as guidelines to assist marking. They are not offered as an exhaustive and fixed set of responses or approaches to which all answers must rigidly adhere.

Good ideas or angles not offered here should be acknowledged and rewarded as appropriate. Similarly, answers which do not include all the ideas or approaches suggested here should be rewarded appropriately.

Of course, some of the points listed will appear in weaker papers, but are unlikely to be developed.

Instructions générales pour la notation

Ces remarques sont de simples lignes directrices destinées à aider les examinateurs lors de la notation. Elles ne peuvent en aucun cas être considérées comme un ensemble fixe et exhaustif de réponses ou d'approches de notation auxquelles les réponses doivent strictement correspondre.

Les idées ou angles valables qui n'ont pas été proposés ici doivent être reconnus et récompensés de manière appropriée.

De même, les réponses qui ne comprennent pas toutes les idées ou approches mentionnées ici doivent être récompensées de manière appropriée.

Naturellement, certains des points mentionnés apparaîtront dans les épreuves les moins bonnes mais n'y seront probablement pas développés.

Instrucciones generales para la corrección

El objetivo de estas notas para los examinadores es servir de directrices para ayudar en la corrección. Por lo tanto, no deben considerarse una colección fija y exhaustiva de respuestas y enfoques por la que deban regirse estrictamente todas las respuestas.

Los buenos enfoques e ideas que no se mencionen en las notas para la corrección deben recibir el reconocimiento y la valoración que les corresponda.

De igual manera, las respuestas que no incluyan todas las ideas o los enfoques que se sugieren en las notas deben valorarse en su justa medida.

Por supuesto, algunos de los puntos que se incluyen en las notas aparecerán en exámenes más flojos, pero probablemente no se habrán desarrollado.

1^ο Κείμενο

Αυτή η ερώτηση ζητάει από τους υποψηφίους να σχολιάσουν το απόσπασμα άρθρου με τίτλο: «Amarcord που θα πει... Θυμάμαι, Ο Μίνως Αργυράκης για τον Μάνο Χατζιδάκι» που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό «Οδός Πανός» τον Οκτώβριο–Νοέμβριο 2016, τεύχος αφιερωμένο στον Μάνο Χατζιδάκι, 90 χρόνια από τη γέννησή του.

Μια επαρκής ως καλή ανάλυση θα:

- Σχολιάσει το αναγνωστικό κοινό, τον σκοπό και το πλαίσιο. Το κοινό είναι αναγνώστες του περιοδικού διαφόρων ηλικιών και με μουσικά ενδιαφέροντα που θα ήθελαν να ενημερωθούν για τον μεγάλο Έλληνα συνθέτη και την εποχή. Το πλαίσιο είναι η καλλιτεχνική σκηνή στην Ελλάδα αλλά και στο εξωτερικό τις δεκαετίες του '60 και '80. Σκοπός του άρθρου είναι να ενημερώσει αλλά και να ασκήσει κριτική στην τάση των Ελλήνων να ξεχνούν εύκολα σημαντικούς ανθρώπους που αποτελούν πνευματικά κεφάλαια για τον τόπο τους. Ο συγγραφέας του άρθρου εκφράζει την αγάπη και τον θαυμασμό του αλλά και την απογοήτευσή του για κάποιους δημόσιους φορείς (ΜΜΕ) αλλά και για τους συμπολίτες του.
- Σχολιάσει τη μορφή και τον τύπο του κειμένου. Πρόκειται για ένα άρθρο που έχει χαρακτήρα απομνημονευμάτων, χωρισμένο σε πέντε παραγράφους που διακρίνεται για την προφορικότητά του. Ο συγγραφέας θυμάται αλλά και σχολιάζει.
- Σχολιάσει την αντίθεση ανάμεσα στην καταξίωση που είχε ο Μάνος Χατζιδάκης στην Ελλάδα και στο εξωτερικό τα πρώτα χρόνια της δεκαετίας του '60 και τα πρώτα χρόνια της δεκαετίας του '80, όταν ο Χατζιδάκις έδινε συναυλίες σε μια επαρχιακή ελληνική πόλη χωρίς την κάλυψη των ΜΜΕ.
- Σχολιάσει τη γλώσσα και το ύφος. Η γλώσσα είναι απλή και σαφής με προσεγμένο λεξιλόγιο, επανάληψη των λέξεων «Έλληνες και Ελλάδα», μεταφορική χρήση κάποιων λέξεων, ιδιαίτερα όταν αναφέρεται στη μουσική του Χατζιδάκι, π.χ. «κατόρθωνε να μας ανοίγει την ψυχή μας». Το ύφος είναι κάπως επικριτικό αλλά και διδακτικό ταυτόχρονα γιατί ο συγγραφέας εστιάζει σε λέξεις και εκφράσεις γύρω από τη μνήμη, π.χ. «Θυμάμαι», «είμαστε ένας περιέργος λαός που ξεχνά εύκολα». Παράλληλα μέσα από τις μνήμες του, ο συγγραφέας εκφράζει την αγάπη και τον θαυμασμό του για τον Μ.Χ.
- Σχολιάσει τα εκφραστικά μέσα: Υπάρχουν πολλές εικόνες που μεταφέρουν στον αναγνώστη την ατμόσφαιρα εποχών που συνδέθηκαν με τον μουσικό, π.χ. σκηνή με τους Γάλλους που χορεύουν στο δρόμο ακούγοντας το τραγούδι «Τα παιδιά του Πειραιά». Επίσης υπάρχουν κάποιες παρομοιώσεις.
- Σχολιάσει τις αναφορές στην Ελλάδα και τους Έλληνες.
- Σχολιάσει τη φωτογραφία.

Μια πολύ καλή ως άριστη ανάλυση θα:

- Εξετάσει με περισσότερες λεπτομέρειες τη σημασία των αναφορών στην Ελλάδα και τους Έλληνες, π.χ. «και σου αποκαλύπτει πτυχές που για μας... μας ξεφεύγουν».
- Εξετάσει πιο προσεκτικά την επικριτική στάση του αφηγητή απέναντι στους συμπατριώτες του και στις εφημερίδες της εποχής, π.χ. «Ό,τι λέγεται στον Τύπο, ό,τι γράφεται είναι παραμύθια της Χαλιμάς».
- Ερευνήσει περισσότερο τα εκφραστικά μέσα και ιδιαίτερα τις εικόνες, τις παρομοιώσεις και τις μεταφορές που χρησιμοποιούνται από τον συγγραφέα για να παρουσιάσει τον Μάνο Χατζηδάκι.
- Εξετάσει πιο προσεκτικά τη γλώσσα. Από τον τίτλο ο οποίος είναι γραμμένος στα ιταλικά και μετά στα ελληνικά καθώς επίσης και από την επανάληψη λέξεων σχετικά με τη μνήμη, ο αναγνώστης αντιλαμβάνεται ότι η μνήμη είναι αναπόσπαστο μέρος της κουλτούρας ενός λαού, π.χ. αποκαλεί τον Χατζιδάκι «πνευματικό κεφάλαιο». Επίσης υπάρχει μια πλούσια γκάμα λέξεων και εκφράσεων που αποδίδουν τη μουσική του Μ.Χ. και την απήχηση που είχε στον αφηγητή π.χ. «πανδαισία», «Μας έκανε να ανατριχιάσουμε από συγκίνηση», «Δεν ήταν ακριβώς συναυλίες, θα 'λεγα πως περισσότερο ήταν λειτουργίες, μυσταγωγίες...».

- Σχολιάσει το αφηγηματικό πρόσωπο που είναι γ ενικό και πληθυντικό και α ενικό όταν παραθέτει τις μνήμες του. Όταν αναφέρεται στους συμπατριώτες του χρησιμοποιεί α πληθυντικό γιατί περιλαμβάνει και τον εαυτό του. Έτσι ο διδακτικός/επικριτικός χαρακτήρας αποκτά έναν πιο φιλικό τόνο.

2^ο Κείμενο

Αυτή η ερώτηση ζητάει από τους υποψηφίους να σχολιάσουν ένα απόσπασμα του άρθρου «Εκεί που δεν φτάνουν οι χορηγοί», δημοσιευμένο στην εφημερίδα «Έφημερίδα των Συντακτών», τον Δεκέμβριο του 2015. Το άρθρο έχει ως θέμα τις δυσκολίες σχετικά με την εξεύρεση χορηγών του προγράμματος «Διατροφή» του Ινστιτούτου Prolapsis, το οποίο παρέχει γεύματα σε μαθητές δημοτικών σχολείων στην Ελλάδα και πώς οι δάσκαλοι και οι γονείς αντιμετωπίζουν τις δυσκολίες με ένα δίκτυο αλληλεγγύης.

Μια επαρκής έως καλή ανάλυση θα:

- Σχολιάσει το αναγνωστικό κοινό, το πλαίσιο και τον σκοπό. Το κοινό είναι κυρίως αναγνώστες της εφημερίδας και ιδιαίτερα όσοι ενδιαφέρονται για κοινωνικά θέματα. Το πλαίσιο είναι τα σχολεία στην Ελλάδα της κρίσης. Σκοπό έχει να παρουσιάσει το πρόβλημα, να ευαισθητοποιήσει τους αναγνώστες και πιθανόν να προσελκύσει κάποιους χορηγούς.
- Σχολιάσει το κειμενικό είδος: πρόκειται για ένα τυπικό άρθρο εφημερίδας που αποτελείται από ένα τίτλο «Εκεί όπου δεν φτάνουν οι χορηγοί» και μικρούς τίτλους μέσα στο άρθρο, «Δίκτυο αλληλεγγύης» που υποδηλώνει τη δράση των δασκάλων και γονέων, και «Όλοι το έχουμε ανάγκη» που αναφέρεται στο πόσο σημαντικό βρίσκουν οι γονείς το πρόγραμμα για τους μαθητές που έχουν ανάγκη. Το άρθρο περιέχει στατιστικά στοιχεία και αναφορές σε γνωστούς οργανισμούς όπως το Ινστιτούτο Prolapsis ή το Υπουργείο Παιδείας.
- Σχολιάσει πώς αρχίζει και πώς αναπτύσσεται το άρθρο. Οι πρώτες τρεις παράγραφοι αποτελούν μια εισαγωγή στο πρόβλημα επιχορήγησης του προγράμματος το οποίο παρέχει γεύματα σε μαθητές κάποιων δημοτικών σχολείων στην Ελλάδα, «τα τυχερά σχολεία», όπως λέει ο διευθυντής ενός δημοτικού. Το υπόλοιπο άρθρο επικεντρώνεται στις προσπάθειες που καταβάλλονται από τους δασκάλους και γονείς να αναπληρώσουν το κενό της επιχορήγησης δημιουργώντας δίκτυο αλληλεγγύης. Τα σχόλια του δημοσιογράφου είναι περιορισμένα και έτσι το άρθρο μπορεί να έχει μεγαλύτερη απήχηση στον αναγνώστη γιατί είναι κυρίως οι δάσκαλοι και οι γονείς που σχολιάζουν.
- Σχολιάσει τη γλώσσα και το ύφος. Η γλώσσα είναι απλή, καθημερινή και άμεση ιδιαίτερα όταν σχολιάζουν οι δάσκαλοι και οι γονείς, π.χ. «Πολλοί μαθητές παίρνουν και για το σπίτι τους, αν περισσέψει κάτι, αν έχουν ένα αδελφάκι που πεινάει». Υπάρχουν μερικές κάπως επίσημες λέξεις στα σχόλια των δασκάλων όπως «υποσιτισμός», «υπό την αιγίδα», αλλά και λαϊκές λέξεις όπως «ρεφενέ». Το ύφος είναι ελαφρά επικριτικό και συναισθηματικό με κάποια αίσθηση χιούμορ, π.χ. «Άσε, μας έκλεψαν το τσουκάλι δυο φορές, δράμα».
- Σχολιάσει τα εκφραστικά μέσα και τη χρήση των εισαγωγικών. Υπάρχουν εικόνες που δίδονται ελλειπτικά μέσα από τα σχόλια των δασκάλων και γονέων, π.χ. «η φτώχεια φαίνεται στα σχολικά είδη, στα τετράδια που δεν αγοράζουν, στα τριμμένα ρούχα». Επίσης υπάρχουν κάποιες αντιθέσεις, π.χ. «το ένα παιδί με i-phone και το άλλο δεν είχε να φάει» και παρομοιώσεις, π.χ. «το σχολείο είναι ένα χαρούμενο πολυεθνικό μελίσσι».
- Σχολιάσει το αφηγηματικό πρόσωπο: γ πρόσωπο ενικού και πληθυντικού, α πρόσωπο πληθυντικού όταν μιλάνε οι δάσκαλοι και το οποίο εκφράζει αλληλεγγύη και αποφασιστικότητα να βοηθήσουν, π.χ. «Βλέπαμε όλο και περισσότερα παιδιά να έρχονται χωρίς κολατσιό».
- Σχολιάσει το διάγραμμα του άρθρου.

Μια πολύ καλή έως άριστη απάντηση θα:

- Θα εξετάσει πιο προσεκτικά τη γλώσσα, π.χ. υπάρχει μια γκάμα λέξεων που αναφέρονται στο φαγητό, το οποίο μπορεί να είναι ανθυγιεινό, π.χ. «κρουασάν και γαριδάκια» ή υγιεινό όπως «γιαούρτι, φρούτα, γάλα», ενώ η επανάληψη της λέξης «κολατσιό» και «ανάγκη» δείχνει πως πολλά παιδιά στερούνται ακόμη και των πιο βασικών ειδών διατροφής. Επίσης με τη χρήση απλού και καθημερινού λεξιλογίου και κάποιων λαϊκών λέξεων ή εκφράσεων, π.χ. «ρεφενέ», το άρθρο περνάει το μήνυμά του με ένα πολύ αποτελεσματικό και άμεσο τρόπο.
  - Θα εξετάσει προσεκτικά τη χρήση στατιστικών στοιχείων και την αναφορά σε καθιερωμένα Ινστιτούτα ή Οργανισμούς, π.χ. «Ινστιτούτο Prolapsis ή Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος».
  - Θα εξετάσει πιο προσεκτικά τον τρόπο που είναι γραμμένο το άρθρο. Το μεγαλύτερο μέρος του άρθρου βασίζεται στα σχόλια των δασκάλων και γονέων και αυτό το κάνει πιο ρεαλιστικό και πειστικό γιατί είναι κυρίως οι δάσκαλοι και οι γονείς που βιώνουν τις δυσκολίες σε καθημερινή βάση. Το άρθρο έχει μια πολύ θετική στάση προς τους δασκάλους και γονείς.
  - Το άρθρο είναι επίσης μια απάντηση στον κύριο τίτλο «Εκεί όπου δεν φτάνουν οι χορηγοί» υπονοώντας ότι οι δάσκαλοι και οι γονείς δημιουργούν δίκτυα αλληλεγγύης για να βοηθήσουν τα παιδιά που έχουν ανάγκη.
  - Θα εξετάσει τα εκφραστικά μέσα.
  - Θα εξετάσει με περισσότερες λεπτομέρειες το διάγραμμα του άρθρου και την απήχυσή του στον αναγνώστη.
-